

ESIMESE ASTME KOHTU OTSUS (kolmas koda)

16. märts 2005*

Kohtuasjas T-285/03,

Agraz, SA, asukoht Madrid (Hispaania),

Agrícola Conservera de Malpica, SA, asukoht Toledo (Hispaania),

Agridoro Soc. coop. rl, asukoht Pontenure (Itaalia),

Alfonso Sellitto SpA, asukoht Mercato S. Severino (Itaalia),

Alimentos Españoles, Alsat, SL, asukoht Don Benito, Badajoz (Hispaania),

AR Industrie Alimentari SpA, asukoht Angri (Itaalia),

Argo Food — Packaging & Innovation Co. SA, asukoht Serres (Kreeka),

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

Asteris Industrial Commercial SA, asukoht Ateena (Kreeka),

Attianese Srl, asukoht Nocera Superiore (Itaalia),

Audecoop distillerie Arzens — Techniques séparatives (AUDIA), asukoht Montréal (Prantsusmaa),

Benincasa Srl, asukoht Angri,

Boschi Luigi & Figli SpA, asukoht Fontanellato (Itaalia),

CAS SpA, asukoht Castagnaro (Itaalia),

Calispa SpA, asukoht Castel San Giorgio (Itaalia),

Campil — Agro Industrial do Campo do Tejo, L^{da}, asukoht Cartaxo (Portugal),

Campoverde Srl, asukoht Carinola (Itaalia),

Carlo Manzella & C. Sas, asukoht Castel San Giovanni (Itaalia),

Carmine Tagliamonte & C. Srl, asukoht Sant'Egidio del Monte Albino (Itaalia),

Carnes y Conservas Españolas, SA, asukoht Mérida (Hispaania),

Cbcotti Srl, asukoht Nocera Inferiore (Itaalia),

Cirio del Monte Italia SpA, asukoht Rooma (Itaalia),

Consorzio Ortofrutticoli Trasformati Polesano (Cotrapo) Soc. coop. rl, asukoht Fiesse Umbertino (Itaalia),

Columbus Srl, asukoht Parma (Itaalia),

Compal — Companhia produtora de Conservas Alimentares, SA, asukoht Almeirim (Portugal),

Conditalia Srl, asukoht Nocera Superiore,

Conservas El Cidacos, SA, asukoht Autol (Hispaania),

Conservas Elagón, SA, asukoht Coria (Hispaania),

Conservas Martinete, SA, asukoht Puebla de la Calzada (Hispaania),

Conservas Vegetales de Extremadura, SA, asukoht Bajadoz,

Conserve Italia Soc. coop. rl, asukoht San Lazzaro di Savena (Itaalia),

Conserves France SA, asukoht Nîmes (Prantsusmaa),

Conserves Guintrand SA, asukoht Carpentras (Prantsusmaa),

Conservificio Cooperativo Valbiferno Soc. coop. rl, asukoht Guglionesi (Itaalia),

Consorzio Casalasco del Pomodoro Soc. coop. rl, asukoht Rivarolo del Re ed Uniti (Itaalia),

Consorzio Padano Ortofrutticolo (Copador) Soc. coop. rl, asukoht Collecchio (Itaalia),

Copais Food and Beverage Company SA, asukoht Nea Ionia (Kreeka),

Tin Industry D. Nomikos SA, asukoht Marousi (Kreeka),

Davia Srl, asukoht Gragnano (Itaalia),

De Clemente Conserve Srl, asukoht Fisciano (Itaalia),

DE. CON Srl, asukoht Scafati (Itaalia),

Desco SpA, asukoht Terracina (Itaalia),

„Di Lallo” — Di Teodoro di Lallo & C. Snc, asukoht Scafati,

Di Leo Nobile — SpA Industria Conserve Alimentari, asukoht Castel San Giorgio,

Marotta Emilio, asukoht Sant'Antonio Abate (Itaalia),

E. & O. von Felten SpA, asukoht Fontanini (Itaalia),

Egacoop, S. Coop., L^{da}, asukoht Andosilla (Hispaania),

Elais SA, asukoht Ateena,

Emiliana Conserve Srl, asukoht Busseto (Itaalia),

Perano Enrico & Figli Spa, asukoht San Valentino Torio (Itaalia),

FIT — Fomento da Indústria do Tomate, SA, asukoht Águas de Moura (Portugal),

Faiella & C. Srl, asukoht Scafati,

„Feger” di Gerardo Ferraioli SpA, asukoht Angri,

Fratelli D'Acunzi Srl, asukoht Nocera Superiore,

Fratelli Longobardi Srl, asukoht Scafati,

Fruttigel Soc. coop. rl, asukoht Alfonsine (Itaalia),

G3 Srl, asukoht Nocera Superiore,

Giaguaro SpA, asukoht Sarno (Itaalia),

Giulio Franzese Srl, asukoht Carbonara di Nola (Itaalia),

Greci Geremia & Figli SpA, asukoht Parma,

Greci — Industria Alimentare SpA, asukoht Parma,

Greek Canning Co. SA Kyknos, asukoht Nauplie (Kreeka),

Grilli Paolo & Figli — Sas di Grilli Enzo e Togni Selvino, asukoht Gambettola (Itaalia),

Heinz Iberica, SA, asukoht Alfaro (Hispaania),

IAN — Industrias Alimentarias de Navarra, SA, asukoht Villafranca (Hispaania),

Industria Conserve Alimentari Aniello Longobardi — Di Gaetano, Enrico & Carlo Longobardi Srl, asukoht Scafati,

Industrias de Alimentação Idal, L^{da}, asukoht Benavente (Portugal),

Industrias y Promociones Alimenticias, SA, asukoht Miajadas (Hispaania),

Industrie Rolli Alimentari SpA, asukoht Roseto degli Abruzzi (Itaalia),

Italagro — Indústria de Transformação de Produtos Alimentares, SA, asukoht Castanheira do Ribatejo (Portugal),

La Cesenate Conserve Alimentari SpA, asukoht Cesena (Itaalia),

La Dispensa di Campagna Srl, asukoht Castagneto Carducei (Itaalia),

La Doria SpA, asukoht Angri,

La Dorotea di Giuseppe Alfano & C. Srl, asukoht Sant'Antonio Abate,

La Regina del Pomodoro Srl, asukoht Sant'Egidio del Monte Albino,

„La Regina di San Marzano” di Antonio, Felice e Luigi Romano Snc, asukoht Scafati,

La Rosina Srl, asukoht Angri,

Le Quattro Stelle Srl, asukoht Angri,

Lodato Gennaro & C. SpA, asukoht Castel San Giorgio,

Louis Martin production SAS, asukoht Monteux (Prantsusmaa),

Menú Srl, asukoht Medolla (Itaalia),

Mutti SpA, asukoht Montechiarugolo (Itaalia),

National Conserve Srl, asukoht Sant'Egidio del Monte Albino,

Nestlé España, SA, asukoht Miajadas,

Nuova Agricast Srl, asukoht Verignola (Itaalia),

Pancrazio SpA, asukoht Cava De'Tirreni (Itaalia),

Pecos SpA, asukoht Castel San Giorgio,

Pelati Sud di De Stefano Catello Sas, asukoht Sant'Antonio Abate,

Pomagro Srl, asukoht Fisciano,

Pomilia Srl, asukoht Nocera Superiore,

Prodakta SA, asukoht Ateena,

Raffaele Viscardi Srl, asukoht Scafati,

Rispoli Luigi & C. Srl, asukoht Altavilla Silentina (Itaalia),

Rodolfi Mansueto SpA, asukoht Collecchio,

Riberal de Navarra S. en C., asukoht Castejon (Hispaania),

Salvati Mario & C. SpA, asukoht Mercato San Severino,

Saviano Pasquale Srl, asukoht San Valentino Torio,

Sefa Srl, asukoht Nocera Superiore,

Serraiiki Konservopia Oporokipeftikon Serko SA, asukoht Serres,

Sevath SA, asukoht Xanthi (Kreeka),

Silaro Conserve Srl, asukoht Nocera Superiore,

ARP — Agricoltori Riuniti Piacentini Soc. coop. rl, asukoht Gariga di Podenzano (Itaalia),

Société coopérative agricole de transformations et de ventes (SCATV), asukoht Camaret-sur-Aigues (Prantsusmaa),

Sociedade de Industrialização de Produtos Agrícolas — Sopragol, SA, asukoht Mora (Portugal),

Spineta SpA, asukoht Pontecagnano Faiano (Itaalia),

Star Stabilimento Alimentare SpA, asukoht Agrate Brianza (Itaalia),

Steriltom Aseptic — System Srl, asukoht Piacenza (Itaalia),

Sugal Alimentos, SA, asukoht Azambuja (Portugal),

Sutol — Indústrias Alimentares, L^{da}, asukoht Alcácer do Sal (Portugal),

Tomsil — Sociedade Industrial de Concentrado de Tomate, SA, asukoht Ferreira do Alentejo (Portugal),

Transformaciones Agrícolas de Badajoz, SA, asukoht Villanueva de la Serena (Hispaania),

Zanae — Nicoglou levures de boulangerie industrie commerce alimentaire SA, asukoht Thessaloníki (Kreeka),

hagejad,

esindajad: advokaadid J. da Cruz Vilaça, R. Oliveira, M. Melícias ja D. Choussy,

Euroopa Ühenduste Komisjon, esindaja: M. Nolin, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

kostja,

mille esemeks on kahju hüvitamise hagi, millega soovitakse saada hüvitist komisjoni 12. juuli 2000. aasta määruses (EÜ) nr 1519/2000, millega kinnitatakse majandusaastaks 2000/2001 töödeldud tomatisaaduste miinimumhind ja toetussumma (EÜT L 174, lk 29), ette nähtud tootmistoetuse summa arvutamise meetodi tõttu hagejate poolt väidetavalt kantud kahju eest,

EUROOPA ÜHENDUSTE ESIMESE ASTME KOHUS (kolmas koda),

koosseisus: koja esimees J. Azizi, kohtunikud F. Dehousse ja E. Cremona,

kohtusekretär: vanemametnik J. Palacio González,

arvestades kirjalikus menetluses ja 8. septembri 2004. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

otsuse

Õiguslik raamistik

1 EÜ artikli 33 lõige 1 sätestab:

„Ühise põllumajanduspoliitika eesmärgid on:

- a) tõsta põllumajanduse tootlikkust tehnilise progressi edendamise ning põllumajandusliku tootmise ratsionaalse arengu tagamise ja tootmistegurite, eelkõige tööjõu optimaalse kasutamise teel;
- b) selle kaudu kindlustada põllumajandusega tegeleva rahvastikuosa rahuldav elatustase, eelkõige põllumajandusega tegelevate inimeste isikutulu suurendamise teel;
- c) stabiliseerida turud;
- d) tagada varude kättesaadavus;

e) tagada mõistlikud tarbijahinnad.”

- 2 Nõukogu 28. oktoobri 1996. aasta määruse (EÜ) nr 2201/96 töödeldud puu- ja köögiviljasaaduste turu ühise korralduse kohta (EÜT L 297, lk 29; ELT eriväljaanne 03/20, lk 83–102; edaspidi „alusmäärus”) artikkel 2 näeb käesolevas asjas kohaldatavas redaktsioonis ette:

„1. Tootmistoetuste süsteemi kohaldatakse I lisas loetletud toodete puhul, mida saadakse ühenduses toodetud puu- ja köögiviljast.

2. Tootmistoetust antakse töötlejatele, kes maksavad tootjatele nende toorme eest vähemalt miinimumhinna vastavalt lepingutele, mis on sõlmitud ühelt poolt tunnustatud või määruse (EÜ) nr 2200/96 alusel ajutiselt volitatud tootjaorganisatsioonide ja teiselt poolt töötlejate vahel [...]”

- 3 Alusmääruse artikkel 4, käesolevas asjas kohaldatavas redaktsioonis, täpsustab:

„1. Tootmistoetus ei tohi olla suurem kui tootjale ühenduses makstava miinimumhinna ning põhilistes tootvates ja eksportivates kolmandates riikides makstava toorme hinna vahe.

2. Tootmistoetus kinnitatakse nii, et see võimaldab ühenduse tooteid realiseerida lõikes 1 nimetatud piirides. Ilma et see piiraks artikli 5 kohaldamist, võetakse toetuse summa kehtestamisel eriti arvesse järgmist:

- a) toorme hindade vahe ühenduses ja põhilistes võistlevates kolmandates riikides;
- b) eelmiseks majandusaastaks kinnitatud või enne lõikes 10 nimetatud võimalikku vähendamist arvestatud toetus .

ja

- c) toodete puhul, mis täidavad ühenduse toodangus olulise turuosa, väliskaubanduse maht ja seal kehtivate hindade suundumused, kui viimane kriteerium toob kaasa toetuse vähendamise.

3. Tootmistoetus kinnitatakse töödeldud toote netokaalu põhjal. Koefitsiendid, mis väljendavad suhet kasutatud toorme kaalu ja töödeldud toote netokaalu vahel, määratletakse standardiseeritud alusel. Neid ajakohastatakse saadud kogemuste põhjal korrapäraselt.

[...]

5. Toorme hind suuremates võistlevates kolmandates riikides määratakse põhiliselt hindade alusel, mida taluhinnaga müümisel tegelikult kohaldatakse töödeldavate võrdväärse kvaliteediga värskete saaduste puhul ja mis on kaalutud nendest kolmandatest riikidest eksporditavate lõpptoodete koguste põhjal.

6. Saaduste puhul, mille ühenduse toodang moodustab vähemalt 50% ühenduse tarbimisturust, hinnatakse impordi- ja ekspordihindade ning koguste suundumusi, võrreldes majandusaasta algusele eelneva kalendriaasta andmeid eelmise kalendriaasta andmetega.

7. Tootmistoetus arvestatakse järgmistele töödeldud tomatisaadustele:

a) tomatikontsentraat, mis kuulub CN-koodi 2002 90 alla;

[...]

9. Komisjon kinnitab tootmistoetuse summa enne iga majandusaasta algust [...]. Lõikes 3 nimetatud koefitsiendid, minimaalsed kvaliteedinõuded ja muud käesoleva artikli kohaldamise üksikasjalikud eeskirjad võetakse vastu samas korras.

10. Tomatitoodete puhul ei tohi üldkulud ühelgi majandusaastal ületada summat, milleni oleks jõutud, kui Prantsusmaa ja Portugali kontsentraatide kvoodid 1997/98. majandusaastaks oleks kinnitatud järgmiselt:

— Prantsusmaa: 224 323 tonni,

— Portugal: 670 451 tonni.

Selleks vähendatakse vastavalt lõikele 9 tomatikontsentraatide ja nende derivaatide toetust 5,37% võrra. Pärast majandusaastat võib maksta lisa, kui Prantsusmaa ja Portugali suurendatud kvoote pole täiesti ära kasutatud.”

- 4 Komisjoni 12. juuli 2000. aasta määruse (EÜ) nr 1519/2000, millega kinnitatakse majandusaastaks 2000/2001 töödeldud tomatisaaduste miinimumhind ja toetus-summa (EÜT L 174, lk 29) artikli 2 lõige 1 näeb ette, et „[alusmääruse] artiklis 4 viidatud tootmistoetus majandusaastaks 2000/2001 määratakse kindlaks II lisas”. [Mitteametlik tõlge.] Tootmistoetuse summaks kinnitati 17,178 eurot 100 kg tomatikontsentraatide kohta, mille kuivainesisaldus on 28% või rohkem, kuid alla 30% massist.

Asjaolud ja menetlus

- 5 Komisjon palus 4. veebruari 2000. aasta kirjaga Hiina võimudel esimesel võimalusel esitada kirjale lisatud küsimustiku täitmise teel vajalikud andmed

selleks, et kinnitada majandusaastaks 2000/2001 töödeldud puu- ja köögiviljade toetused.

- 6 Määruse nr 1519/2000 vastuvõtmise tagajärjel andsid Hispaania, Prantsuse, Kreeka, Itaalia ja Portugali töödeldud tomatisaaduste tootjaid esindavad ühingud ja delegatsioonid komisjonile oma vastuväidetest teada ja vaidlustasid asjaolu, et toetussumma kinnitamisel ei olnud arvestatud Hiina tomatite hinda.
- 7 Tomatikonserveerimise Euroopa Organisatsioon (edaspidi „OEICT“) ja Associação Portuguesa dos Industriais de Tomate esitasid komisjonile mitu taotlust toetussumma muutmiseks. Ühele sellistest taotlustest oli lisatud koopia lepingust, mis sisaldas toote eest Hiina tootjale makstud hinda.
- 8 Komisjon märkis 5. märtsil 2001 Portugali põllumajandusministrile toetussumma ümberarvutamise taotluse vastuseks saadetud kirjas, et tomatite töötlemise toetussumma kinnitamine majandusaastaks 2000/2001 oli toimunud täielikult alusmääruse artikleid 3 ja 4 järgides. Ta kinnitas muu hulgas, et oli 13. detsembril 2000 saanud OEICT-lt kirja, millega teavitati teda Hiinas sõlmitud lepingu hinnast, kuid lisas, et tal on võimatu muuta oma otsust ühesainsas lepingus sisalduva hinna alusel, mida asjaomased siseriiklikud võimud ei ole kinnitanud.
- 9 Hispaania diplomaatiline esindus Pekingis sai 2001. aasta septembris Hiina võimude väljastatud tõendi, milles oli märgitud tomatite eest Xinjiaangi piirkonna — kust pärineb umbes 88% Hiina töödeldud tomatite kogutoodangust — tootjatele majandusaastatel 1999 ja 2000 makstud keskmise hinna suurus. Portugali põllumajandusminister edastas 9. novembril 2001 ja OEICT 7. detsembril 2001 selle dokumendi komisjoni pädevale liikmele Fischlerile.

- 10 Komisjon vastas 31. jaanuaril 2002 viimatimainitud organisatsioonile, rõhutades veel kord toetussumma kinnitamise vastavust alusmääruse artiklitele 3 ja 4. Tuginedes lisaks asjaolule, et ühenduse tomatitööstust, mis tema meelest oli jõudnud rekordilisele arengutasemele, ei olnud kahjustatud, ei pidanud komisjon vajalikuks määrust nr 1519/2000 muuta.
- 11 Pärast 6. novembril 2002 toimunud nõupidamist ja pärast erinevate kirjade saatmist hagejate poolt komisjonile teatas komisjon 7. jaanuari 2003. aasta kirjaga, et tal ei ole mingit põhjust määрусega nr 1519/2000 uuesti tegelema hakata.
- 12 Sellises olukorras esitasid hagejad 18. augustil 2003 käesoleva hagi.

Poolte nõuded

- 13 Hagejad paluvad Esimese Astme Kohtul:
 - mõista komisjonilt iga hagejaks oleva äriühingu kasuks välja tootmistoetuse vahe (nagu on täpsustatud hagiavalduse lisas A.27), millele on juurde arvatud intress Esimese Astme Kohtu otsustatud määras alates 12. juulist 2000 — või teise võimalusena alates 13. juulist 2000 ning kolmanda võimalusena alates 16. juulist 2000 — kuni tegeliku tasumise päevani;
 - mõista kohtukulud välja komisjonilt.

14 Komisjon palub Esimese Astme Kohtul:

- jätta hagi põhjendamatusse tõttu rahuldamata;
- mõista kohtukulud välja hagejatelt.

Põhiküsimus

- 15 Pooled toovad välja Euroopa Kohtu ja Esimese Astme Kohtu kindlalt juurdunud praktika, mille kohaselt saab ühenduse lepinguväline vastutus tekkida üksnes juhul, kui samaaegselt esinevad teatavad tingimused, nagu ühenduse institutsioonile ette heidetava käitumise õigusvastasus, kahju tegelik tekkimine ja põhjusliku seose olemasolu õigusvastase käitumise ja tekkinud kahju vahel (Euroopa Kohtu 17. detsembri 1981. aasta otsus liidetud kohtuasjades 197/80–200/80, 243/80, 245/80 ja 247/80: Ludwigshafener Walzmuehle jt v. nõukogu ja komisjon, EKL 1981, lk 3211, punkt 18; Esimese Astme Kohtu 18. septembri 1995. aasta otsus kohtuasjas T-168/94: Blackspur jt v. nõukogu ja komisjon, EKL 1995, lk II-2627, punkt 38, ja 13. detsembri 1995. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-481/93 ja T-484/93: Exporteurs in Levende Varkens jt v. komisjon, EKL 1995, lk II-2941, punkt 80).

- 16 Tuleb kontrollida, kas need kolm tingimust on käesolevas asjas täidetud.

Komisjoni käitumise õiguspärasus

- 17 Komisjoni käitumise õigusvastasuse tuvastamisel tuginevad hagejad peamiselt alusmääruse ja EÜ artikli 33 rikkumisele ning hoolsuskohustuse ja hea halduse põhimõtte rikkumisele. Teise võimalusena toovad nad välja õiguspärase ootuse põhimõtte rikkumise.

Poolte argumendid

— Alusmääruse ja EÜ artikli 33 rikkumine

- 18 Hagejad väidavad, et kuna komisjon võttis määruse nr 1519/2000 vastu alusmääruse sätteid rikkudes, pani ta toime õigusvastase teo, mille alusel võib ühenduse vastutus tekkida.
- 19 On selge, et komisjon võttis kõnealuse toetussumma arvutamisel arvesse Ameerika Ühendriigid, Iisraeli ja Türgi. Hagejate arvates viitab alusmääruse sõnastus „põhilistele tootvatele ja eksportivatele kolmandatele riikidele” (artikli 4 lõige 1) ja „põhilistele võistlevatele kolmandatele riikidele” (artikli 4 lõiked 2 ja 5). Nende meelest ei jäta need sätted komisjonile mingisugust kaalutlusruumi ning kohustavad arvesse võtma riike, mille tomatite tootmine ja eksport on kõige suurem. Isegi kui komisjonil on võimalik arvestada ka teisi tegureid, peab ta siiski tingimata arvestama alusmääruse artikli 4 lõikes 2 sõnaselgelt nimetatud tegureid, millest esimene on põhilistes kolmandates riikides makstav hind. Teistsugune tõlgendus tähendaks, et komisjonil on konkreetsete eksportivate riikide valimisel diskretsiooniõigus, mis võiks viia selleni, et võrdlusriikide valiku tõttu ei näeks ta ette ühtki toetust.
- 20 Hagejad kinnitavad, et alates 1998. aastast on Hiina tähtsusest teine tomatite tootja maailmas. Aastal 1999 eksportis ta üle 108 246 tonni tomateid, s.o vähem kui Türgi (168 691 tonni), kuid rohkem kui Ameerika Ühendriigid (92 913 tonni) ja Iisrael (9557 tonni). Lisaks ulatus Hiina eksport Euroopa Ühenduse riikidesse umbes kuni 24 171 tonnini, mis kujutab endast 22,30% kogu Hiina ekspordist maailmas. Seetõttu tuleb Hiinat pidada võistlevaks riigiks.

- 21 Kuna komisjon jättis Hiinas makstavad hinnad tootmistoetuse arvutamisel arvesse võtmata, rikkus ta alusmäärust, mille sätted on selged ja üheselt mõistetavad. Hagejad väidavad, et Bergadermi kohtulahendi (Euroopa Kohtu 4. juuli 2000. aasta otsus kohtuasjas C-352/98 P: Bergaderm ja Goupil v. komisjon, EKL 2000, lk I-5291) mõttes on tegemist õigusnormiga, mis annab üksikisikutele õigusi ning mille rikkumine on piisavalt selge. Kuna määruse nr 1519/2000 vastuvõtmisel olid komisjoni volitused väga täpselt piiritletud, piisab nende meelest vähimast institutsioonipoolsest õigusrikkumisest, et tekiks ühenduse lepinguväline vastutus.
- 22 Lisaks palus komisjon ise, et talle edastataks andmed Hiinas makstavate hindade kohta, kuid samas keeldus neid arvesse võtmast, kui need talle esitati.
- 23 Hagejate väidete kohaselt eiras komisjoni hoiak ka alusmäärusega ette nähtud toetussüsteemi poliitilisi eesmärke. Need eesmärgid püüavad eelistada Euroopa põllumajandus- ja tööstustootjaid, tagades põllumajandustootjale miinimumsissetuleku ja lubades tomatisaaduste valmistajal seista vastu konkurentsile kolmandate riikidega, kust tooret saab osta madalama hinnaga kui Euroopa turult. Kuna määrus nr 1519/2000 ei järgi neid põhimõtteid, rikub see ka EÜ artiklit 33.
- 24 Komisjon omalt poolt leiab, et tal oli kõnealuse toetussumma kindlaksmääramisel lai kaalutusõigus. Tema vastutus saab seega tekkida üksnes juhul, kui ta ilmselgelt ja raskelt eiras oma pädevuse teostamise suhtes kehtivaid piire eespool punktis 21 viidatud kohtuotsusest Bergaderm ja Goupil v. komisjon tuleneva praktika tähenduses.

- 25 Komisjon tuletab meelde, et alusmääruse artikkel 4 lubab kinnitada tootmistoetuse ülemmäära ning et see toetus „ei tohi olla suurem kui tootjale ühenduses makstava miinimumhinna ning põhilistes tootvates ja eksportivates kolmandates riikides makstava toorme hinna vahe”. Seega ei taga tema meelest miski seda, et toetussumma selle vahega võrdne oleks.
- 26 Lisaks rõhutab komisjon, et toetuse kehtestamise kriteeriumid ei ole ammendavalt määratletud. Alusmääruse artikli 4 lõige 2 sätestab: „[...] võetakse toetussumma kehtestamisel eriti arvesse [...]” Selle artikli punkt c annab võimaluse toetust vähendada, et väliskaubanduse mahtu ja seal kehtivate hindade suundumusi arvesse võtta. Järelikult, kuna ühenduse toodang kujutab endast ühenduse turu põhiosa, s.o enam-vähem 90%, siis oli komisjonil õigus neid andmeid arvesse võtta.
- 27 Komisjon heidab ka hagejatele ette, et nad ei ole kordagi maininud toetuse eesmärki, milleks on „võimaldada ühenduse tooteid realiseerida”. Ta leiab, et seda eesmärki ja tema käsutuses olnud majandusnäitajaid arvestades võis ta täiesti õiguspäraselt Hiina tomatite hinna välja jätta.
- 28 Ameerika Ühendriigid, Iisrael ja Türgi esitasid andmed tomatite tootmise kohta, kuid Hiina võimud ei vastanud komisjoni taotlusele. Komisjon järeltas, et töötlejale 20,54%-lise tomatikontsentraadi tootmise eest makstavat toetust tuleb vähendada seoses euro odavnemisega USA dollari suhtes (-12,2%) ja toorme hinna tõusuga võistlevates kolmandates riikides, täpsemalt Ameerika Ühendriikides (+8,4%) ja Türgis (+4,4%).

- 29 Komisjoni arvamuse kohaselt näitavad ühenduse tomatikontsentraadi turu kohta olemasolevad andmed impordi kogumahu vähenemist ja Hiinast lähtuva impordi stabiilsust ajavahemikus 1997–1999, Hiina päritolu toodete hinna tugevat tõusu ja ühenduse ekspordi pidevat kasvu. See teave kinnitab rahvusvahelise turuolukorra selget paranemist ühenduse toodangu seisukohast ja seda, et Hiina konkurentsivõime on veel piiratud. Seega ei ole vaja toetuse arvutamise reegleid muuta.
- 30 Komisjon on seisukohal, et isegi kui Hiina toorme hinna arvessevõtmine oleks võinud tõepoolest viia põhiliste tootvate ja eksportivate kolmandate riikide toorme arvatava hinna vähendamiseni, ei oleks sellise vähendamisega tingimata kaasnenud tootmistoetuse suurendamist.
- 31 Igal juhul, vaatamata Hiina võimude vastuse puudumisele, pidi komisjon tootmistoetuse summa enne majandusaasta 2000/2001 algust kinnitama. Ta rõhutab, et kuni selle ajani ei olnud ta kunagi Hiina tomatite hinda arvesse võtnud ning et mitte miski ei õigustanud äkki selle hinna esmakordselt toetuse arvutamisse kaasamist.
- 32 EÜ artikli 33 rikkumise osas meenutab komisjon, et tootmistoetuse eesmärk on võimaldada ühenduse tooteid realiseerida. Tema arvates ei ole hagejad mingil viisil tõendanud, et ta oleks seda eesmärki rikkunud.

— Hoosuskohustuse ja hea halduse põhimõtte rikkumine

- 33 Hoosuskohustuse ja hea halduse põhimõtte rikkumise osas väidavad hagejad, et komisjon ei olnud Hiinas makstavate hindade väljaselgitamisel nii innukas, kui oleks

olnud hoolas ja ettevaatlik haldusorgan. Komisjon ei parandanud oma viga ning rikkus enda võetud kohustust, kuigi sellise paranduse tegemine ei oleks erilist raskust valmistanud.

34 Komisjon omalt poolt leiab, et ta võis alusmääruse eesmäärke ja sätteid järgides kinnitada tootmistoeutuse summa, vaatamata Hiina tomatite hindu käsitlevate andmete puudumisele. Oleks olnud mõttetu jätkata Hiina võimudega asjaajamist, kuna teiste toodangute osas oli see alati jäänud vastuseta.

35 Mis puudutab talle tehtud etteheidet, et ta jättis toetuse arvutuse muutmata, vaatamata Hiina tootjatele makstava tomatihinna teadasaamisele, siis meenutab komisjon, et esimene teave edastati talle 13. novembri 2000. aasta kirjaga ehk neli kuud pärast määruse nr 1519/2000 vastuvõtmist. Kuna tegemist oli üheainsa lepingu hinnaga, leidis komisjon, et seda ei saa mingil juhul pidada Hiina toodangut esindavaks.

36 Komisjon väidab järgmisena, et alles 9. novembril 2001 ehk kuusteist kuud pärast määruse nr 1519/2000 vastuvõtmist edastati talle mõnevõrra veenvamaid arvnäitajaid. Tema arvates oli kujutletamatu muuta määrust pärast nii pika aja möödumist ning lisaks ei võimaldanud ükski õigusnorm tal sellist tagasiulatuvat muudatust läbi viia. Ta oleks võinud seda teha üksnes juhul, kui oleks tegemist olnud tehnilise veaga. Komisjon lisab, et majandusaasta 2000/2001 oli lõppenud mitu kuud varem ning et kasutusele oli võetud uus mehhanism.

Esimese Astme Kohtu hinnang

- 37 Pooled ei ole ühel meelel alusmääruse sätete tõlgendamise ja selle määruisega komisjonile tootmistoetuse summa kinnitamise valdkonnas antava kaalutlusõiguse ulatuse osas.
- 38 Tuleb meenutada, et väljakujunenud kohtupraktikast nähtub, et ühenduse lepinguvälise vastutuse tekkimine EÜ artikli 288 teise lõigu tähenduses eeldab, et samaaegselt esinevad järgmised tingimused: institutsioonidele etteheidetava käitumise õigusvastusus, kahju tegelik tekkimine ja põhjusliku seose olemasolu väidetava käitumise ja tekkinud kahju vahel (Euroopa Kohtu 29. septembri 1982. aasta otsus kohtuasjas 26/81: *Oleifici Mediterranei v. EMÜ*, EKL 1982, lk 3057, punkt 16; Esimese Astme Kohtu 11. juuli 1996. aasta otsus kohtuasjas T-175/94: *International Procurement Services v. komisjon*, EKL 1996, lk II-729, punkt 44; 16. oktoobri 1996. aasta otsus kohtuasjas T-336/94: *Efisol v. komisjon*, EKL 1996, lk II-1343, punkt 30, ja 11. juuli 1997. aasta otsus kohtuasjas T-267/94: *Oleifici Italiani v. komisjon*, EKL 1997, lk II-1239, punkt 20).
- 39 Nendest tingimustest esimese osas nõuab kohtupraktika, et oleks tuvastatud üksikisikutele õigusi andva õigusnormi piisavalt selge rikkumine (eespool punktis 21 viidatud kohtuotsus *Bergaderm ja Goupil v. komisjon* punkt 42). Nõude osas, mille kohaselt rikkumine peab olema piisavalt selge, on selle tingimuse täidetuks lugemisel otsustav kriteerium see, kas asjaomane institutsioon on oma kaalutlusõigusele seatud piire ilmselt ja tõsiselt eiranud. Kui sellel institutsioonil on üksnes märkimisväärselt vähendatud, kui mitte olematu kaalutlusruum, võib ühenduse õiguse vähim rikkumine olla piisav, et tuvastada piisavalt selge rikkumise olemasolu (Euroopa Kohtu 10. detsembri 2002. aasta otsus kohtuasjas C-312/00 P: *komisjon v. Camar ja Tico*, EKL 2002, lk I-11355, punkt 54; Esimese Astme Kohtu 12. juuli 2001. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-198/95, T-171/96, T-230/97, T-174/98 ja T-225/99: *Comafrika ja Dole Fresh Fruit Europe v. komisjon*, EKL 2001, lk II-1975, punkt 134).

- 40 Täpsemalt, kui tuvastatakse eeskirjade eiramine, mida analoogsetel asjaoludel tavapäraselt ettevaatlik ja hoolas haldusorgan ei oleks toime pannud, võib järeldada, et institutsiooni käitumine kujutas endast õigusrikkumist, mille tõttu saab vastavalt EÜ artiklile 288 ühenduse vastutus tekkida (eespool punktis 39 viidatud kohtuotsus Comafrika ja Dole Fresh Fruit Europa v. komisjon, punkt 134).
- 41 Seega tuleb kõigepealt uurida alusmääruse sätteid, et komisjoni kaalutusõiguse ulatus kindlaks määrata, ning seejärel kontrollida, kas ta selle raames pani toime selle määruse rikkumise, mille tõttu saaks tema vastutus tekkida.

— Komisjoni kaalutusõigus vastavalt alusmäärusele

- 42 Esmalt tuleb meenutada, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on ühenduse seadusandjal lai kaalutusõigus olukordades, milles on vaja hinnata keerulist majanduslikku olukorda, nagu näiteks ühise põllumajanduspoliitika ja kalanduspoliitika valdkonnas. See õigus ei ole kohaldatav mitte ainult vastuvõetavate sätete olemuse ja ulatuse suhtes, vaid teataval määral ka alusandmete valimise suhtes. Seega, kui Euroopa Kohus arutab küsimust, kas väidetav õigusnormi rikkumine on piisavalt selge, peab ta piirduma uurimisega, kas institutsioon, kellele rikkumist ette heidetakse, tegi oma diskretsiooniõiguse teostamisel ilmse vea või pani toime võimu kuritarvitamise või kas kõnealune organ ületas ilmselgelt oma kaalutusõiguse piire (vt selle kohta Euroopa Kohtu 27. juuni 1989. aasta otsus kohtuasjas 113/88: Leukhardt, EKL 1989, lk 1991, punkt 20; 19. veebruari 1998. aasta otsus kohtuasjas C-4/96: NIFPO ja Northern Ireland Fishermen's Federation, EKL 1998, lk I-681, punktid 41 ja 42; 5. oktoobri 1999. aasta otsus kohtuasjas C-179/95: Hispaania v. nõukogu, EKL 1999, lk I-6475, punkt 29; 25. oktoobri 2001. aasta otsus kohtuasjas C-120/99: Itaalia v. nõukogu, EKL 2001, lk I-7997, punkt 44; Esimese Astme Kohtu 11. septembri 2002. aasta otsus kohtuasjas T-13/99: Pfizer Animal Health v. nõukogu, EKL 2002, lk II-3305, punktid 166 ja 168).

- 43 Teiseks on komisjonil — muuhulgas ka alusmääruse kohaldamisel — tootmistoetuse kinnitamise osas lai kaalutlusruum.
- 44 Tõepoolest, alusmääruse teine põhjendus toob välja, et „teatavad töödeldud saadused on eriti tähtsad ühenduse Vahemere-äärsetes piirkondades, kus tootmis- hinnad on märgatavalt kõrgemad kui kolmandates riikides”, ning selle määruse neljas põhjendus sätestab, et „toetuse summa peab kompenseerima tootjatele ühenduses ja kolmandates riikides makstavate hindade vahe”. Sellegipoolest lisab viimati mainitud põhjendus, et „seetõttu tuleb ette näha arvutusviis, kus võetakse arvesse eriti see hinnavahe ja miinimumhinna muutuste toime, ilma et see piiraks teatavate tehniliste elementide kohaldamist”. Määrsõna „eriti” lisamine näitab, et tootmistoetuse summa kinnitamisel tuleb igal juhul arvestada tootjale ühenduses ja kolmandates riikides makstavate hindade vahet ja miinimumhinna muutuste toimet ning et lisaks nendele teguritele võib arvesse võtta ka teisi andmeid, mis on jätud komisjonile vabalt hinnata.
- 45 Tootmistoetuse menetluskord on ette nähtud alusmääruse artiklis 4. Selle artikli lõige 1 sätestab, et tootmistoetus „ei tohi olla suurem kui tootjale ühenduses makstava miinimumhinna ning põhilistes tootvates ja eksportivates kolmandates riikides makstava toorme hinna vahe”. Seda sätet ei tohi tõlgendada selliselt, nagu tähendaks see, et tootmistoetus peab olema nimetatud vahega võrdne, mis ei jätaks komisjonile mingit kaalutlusruumi.
- 46 Alusmääruse artikli 4 lõige 2 kohustab komisjoni kinnitama tootmistoetuse summa „nii, et see võimaldab ühenduse tooteid realiseerida lõikes 1 nimetatud piirides”. Pärast selle eesmärgi täpsustamist loetleb nimetatud säte teatavad tegurid, mida tuleb summa kehtestamiseks arvesse võtta. Määrsõna „eriti” esinemine selles

kontekstis ja sidesõna „ja” olemasolu punktide b ja c vahel näitab, et nende kolme kriteeriumi hindamine komisjoni poolt eeldab, et ühendatakse kumulatiivselt teatavad faktilised tegurid ja hädavajalikud arvnäitajad, nagu näiteks ühenduses makstav toorme hind ning põhilistes võistlevates kolmandates riikides makstav toorme hind, samuti eelmiseks turustusaastaks kinnitatud toetussumma. Sellest järeldub ka, et see kohustuslike kriteeriumide loetelu ei saa olla ammendav, mis tähendab, et komisjonile on antud kaalutlusruum artikli 4 lõikes 1 ette nähtud piirides ja tingimusel, et järgitakse selle kohaldamise suhtes kehtivaid menetluslikke piiranguid.

47 Sellest tuleneb, et komisjonil on toetuse kinnitamisel üldjuhul lai kaalutlusruum. See kaalutlusruum ei ulatu samavõrd nende faktiliste tegurite ja arvnäitajate koosseisemisele, mis vastavad kriteeriumidele, mida ta on kohustatud arvesse võtma, näiteks põhiliste kolmandate riikide toorme hinnad alusmääruse artikli 4 lõike 2 punkti a tähenduses.

48 Komisjoni poolt toime pandud õigusrikkumisi käsitlevate hagejate väidete põhjendatust tuleb kontrollida eespool väljatoodud põhimõtete valguses. Selles kontekstis peab Esimese Astme Kohus vajalikuks hinnata esmalt hoolsuskohustuse ja hea halduse põhimõtete rikkumisest tuleneva väite põhjendatust.

— Hoolsuskohustuse ja hea halduse põhimõtte rikkumine

49 Komisjonil on kaalutlusruum, kuid samas on ta vastavalt hoolsuskohustusele ja hea halduse põhimõttele kohustatud koguma oma diskretsiooniõiguse teostamiseks

hädavajalikke faktilisi andmeid. Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt juhul, kui ühenduse institutsioonil on lai kaalutusõigus, on ühenduse õiguskorras kehtestatud menetluslike tagatiste järgimine palju olulisema tähtsusega. Nende tagatiste hulka kuuluvad näiteks pädeva institutsiooni kohustus uurida hoolikalt ja erapooletult kõiki antud asjas tähtsust omavaid andmeid. Üksnes niimoodi saab ühenduse kohus kontrollida, kas faktilised ja õiguslikud asjaolud, millest sõltub kaalutusõiguse teostamine, olid olemas (vt selle kohta analoogia alusel Euroopa Kohtu 21. novembri 1991. aasta otsus kohtuasjas C-269/90: Technische Universität München, EKL 1991, lk I-5469, punkt 14; Esimese Astme Kohtu 18. septembri 1995. aasta otsus kohtuasjas T-167/94: Nölle v. nõukogu ja komisjon, EKL 1995, lk II-2589, punktid 73 jj; 19. veebruari 1998. aasta otsus kohtuasjas T-42/96: Eyckeler & Malt v. komisjon, EKL 1998, lk II-401, punkt 165; 9. juuli 1999. aasta otsus kohtuasjas T-231/97: New Europe Consulting ja Brown v. komisjon, EKL 1999, lk II-2403, punktid 37 jj, ja eespool punktis 42 viidatud kohtuotsus Pfizer Animal Health v. nõukogu punkt 171).

- 50 Alusmääruse kohaldamise kontekstis tähendab hoolsuskohustus täpsemalt ülesannet koguda kokku kõik nimetatud määruse artikli 4 lõikes 2 ette nähtud ja otsustusprotsessi tulemuse suhtes olulist mõju omada võivad hädavajalikud faktilised andmed, eesmärgiga võimaldada komisjonil oma kaalutusõigust täielikult ja korralikult teostada. Selle sätte osas on selge, et antud juhul kuulus Hiinast pärineva toorme maksumus hädavajalike andmete hulka, mida komisjon pidi tootmistoetuse arvutamisel arvesse võtma, kuna Hiinat peeti toetuse kinnitamise ajal üheks põhiliseks ühenduse tootmisega võistlevaks kolmandaks riigiks.

- 51 Selles suhtes on selge, et nõutava teabe palumiseks piirdus komisjon üheainsa kirja saatmisega 4. veebruaril 2000 Hiina esindusele Euroopa Liidu juures, kusjuures kiri jäi vastuseta, ilma et komisjon oleks sellega seoses ajavahemikus kuni juulini 2000 täiendavat menetlust alustanud.

52 Seevastu oleks hoolsuskohustuse ja hea halduse põhimõtte järgimine nõudnud, et võttes arvesse Hiinast pärineva toorme maksumust käsitleva teabe hädavajalikkust komisjoni kaalutlemise jaoks, oleks komisjon Hiina võimudelt vajaliku teabe saamiseks täiendavat menetlust alustanud, näiteks saates Hiina Rahvavabariigi alalisele esindusele Euroopa Liidus meeldetuletuskirju või kasutades telefoniühendust. Selles suhtes ei saa Hiina võimude vaikimine, mis komisjoni väidete kohaselt „on hõlmatud sarnastele küsimustele igasuguse teabe osas vastamisest keeldumise või vastamise võimatuse pika traditsiooniga”, õigustada komisjoni tegevusetust põhjendusega, et on olemas kõigutamatu eeldus, mille kohaselt nõutud teave ei ole kättesaadav või igale järgmisele taotlusele vastatakse sama vaikusega. Vastupidi, arvestades, et toetussumma kinnitamise diskretsiooniõiguse teostamise õiguspärasuse seisukohast oli kõnealune teave hädavajalik, oleks see vaikimine pidanud pigem ohutama komisjoni talitusi mõistliku aja jooksul nimetatud teabe saamiseks täiendavaid pingutusi tegema, kui täiesti passiivseks jääma.

53 Mis puudutab 13. novembril 2000 Fischlerile saadetud Hiina lepingut, siis on tõsi, et komisjon ei saanud selles 15. märtsil 2000 jõustunud lepingus sisalduvaid andmeid arvesse võtta, kuna vastavalt alusmääruse artikli 4 lõikele 6 pidi komisjon lähtuma 1999. aastal makstud hindadest. Sellegipoolest, pidades silmas hoolsuskohustust ja hea halduse põhimõtet ning võttes arvesse 4. veebruaril 2000 komisjoni poolt saadetud kirjale järgnenud Hiina võimude vaikimist, oleks vähim pingutus, mida oleks võinud antud juhul hoolikalt institutsioonilt oodata, pidanud seisnema vähemalt küsimises nimetatud võimudelt, kas need hinnad esindasid 1999. aastal makstud hindu, ja seda eriti asjaolu tõttu, et leping puudutas Xinxiangi piirkonda, mis hagejate väidete kohaselt esindab Hiina tomatisaaduste tootmise olulist osa. Selline kohustus lasus komisjonil seda enam, et Fischler oli ise välja toonud, et „komisjon ei saa eraõiguslikus lepingus mainitud hinda pidada majandusaastal 2000/2001 tomati tootmise keskmist siseriiklikku hinda esindavaks, kui Hiina valitsus seda ametlikult ei kinnita”.

- 54 Eeltoodust nähtub, et 4. veebruari 2000. aasta kirja saatmisele järgnenud komisjoni tegevusetus kujutab endast hoolsuskohustuse ja hea halduse põhimõtte piisavalt selget rikkumist kohtupraktika tähenduses.

— Alusmääruse rikkumine

- 55 Alusmääruse artikli 4 lõike 1 kohaselt ei tohi tootmistoetus olla suurem kui tootjale ühenduses makstava miinimumhinna ning põhilistes tootvates ja eksportivates kolmandates riikides makstava toorme hinna vahe. Vastavalt sama määruse artikli 4 lõikele 2 võetakse selle summa kehtestamisel arvesse eriti toorme hindade vahet ühenduses ja põhilistes võistlevates kolmandates riikides.
- 56 Hagejad väidavad, et need sätted kohustasid komisjoni Hiina toorme hinda arvesse võtma, kuna Hiina on tomatite eksportijatest teisel kohal maailmas.
- 57 Tuleb mainida, et alusmäärus kohustab põhilistes tootvates ja eksportivates või võistlevates kolmandates riikides makstavat toorme hinda arvesse võtma. Hiina kuulub nende riikide hulka. Komisjon pidi seega arvestama Hiinas makstavaid hindu, kuna Hiina on saanud üheks nendest riikidest.
- 58 Pealegi komisjon ei eita, et Hiina kujutab endast üht põhilist tomateid tootvat riiki. Komisjoni teenistused olid muuhulgas Hiina võime esmakordselt küsitlenud 2000. aasta alguses, kuid viimatimainitud ei olnud nende taotlusele vastanud.

- 59 Komisjon kinnitab, et ta seisis vastamisi küsimusega, kas selle teabe puudumisel võib ta oma diskretsiooniõiguse alusel siiski tootmistoetuse summa kinnitada, järgides nimetatud toetuse eesmäärke, st „võimaldada ühenduse tooteid realiseerida”. Ta rõhutab, et kuni selle ajani ei olnud ta kunagi Hiina tomatite hinda arvesse võtnud ning et toetuse arvutamise reegleid ei ole vaja muuta, seda enam, et tegemist oli viimase toetuse kinnitamisega enne tootmistoetuste süsteemi reformi.
- 60 Need argumendid ei ole veenvad. Asjaolu, et komisjon ei olnud kunagi varem Hiina tomatite hinda arvesse võtnud, ei saa õigustada seda, et ta ka edaspidi seda ei tee, kui — nagu antud juhul, mida ei ole vaidlustatud — turutingimused teda nende hindade arvessevõtmiseks kohustavad. Samamoodi ei saa asjaolu, et tegemist oli viimase toetuse kinnitamisega enne tootmistoetuste süsteemi reformi, õigustada selle läbiviimist tingimustel, mis ei vasta alusmäärusele. Samas võimaldas see määrus töepoolest komisjonil arvesse võtta muid kriteeriume ning kujundada toetussumma vastavalt nendele täiendavatele kriteeriumidele. Seevastu — nagu see on välja toodud eespool punktides 50 jj — ei anna see komisjonile õigust kõrvale jätta ühe põhilise võistleva kolmanda riigi toorme hinda, kuna alusmäärus näeb sõnaselgelt ette selle teabe kasutamise.
- 61 Seega, kuivõrd määruse nr 1519/2000 sisu ei võta mingil viisil arvesse ühe põhilise tootva ja eksportiva kolmanda riigi, s.o Hiina, toorme hinda, siis rikub see määrus alusmääruse artikli 4 lõigetes 1 ja 2 kehtestatud kohustuslikke tingimusi. Selline õigusrikkumine, mis kujutab endast üksikisikutele õigusi andva õigusnormi piisavalt selget rikkumist, võib oma kahjustavate tagajärgede tõttu kaasa tuua ühenduse lepinguvälise vastutuse.

- 62 Kuna hagejate esitatud väidet, mis tuleneb alusmääruse rikkumisest, tuleb põhjendatuks pidada, ei ole õiguspärase ootuse põhimõttest tulenevat väidet, millele hagejad tuginevad teise võimalusena, vaja läbi vaadata.

Kahju

Poolte argumendid

- 63 Hagejad väidavad, et nende kahju vastab määruuses nr 1519/2000 kinnitatud toetussumma ja selle summa, mis oleks kehtestatud, kui komisjon oleks Hiinas makstavaid hindu arvesse võtnud, täpsele vahele.
- 64 Hagejad arvutasid Hiina võimudelt 2001. aasta septembris saadud tõendis sisalduvatest Hiinas makstavaid hindu käsitlevatest andmetest lähtuvalt välja toetussumma, mida oleks tulnud maksta majandusaastal 2000/2001. Põhilistes tomateid tootvates kolmandates riikides makstava keskmise hinna arvutamisel Hiina arvessevõtmise tulemusel langeb see hind nende meelest selgelt ning seega muutub põllumajandustootjale makstava hinna ja põhilistes eksportivates kolmandates riikides makstava hinna vahe selgelt suuremaks kui see, mille komisjon välja arvutas. Hagejate arvates sai tööstus iga tsentneri 28/30 tomatikontsentraadi kohta 4,031 eurot vähem, kui ta oleks pidanud saama, kui Hiinas makstavat hinda oleks arvesse võetud. See tähendab, et tööstus sai 23% võrra väiksema toetuse, kui ta oleks pidanud saama. Seega on tegemist protsendiga, mida hagejateks olevatel äriühingutel on õigus komisjonilt nõuda.
- 65 Lisaks leiavad hagejad, et nad kandsid ja kannavad praegugi olulist varalist kahju, mis ei ole seotud mitte üksnes ühenduse hoidumisega neile võlgnetavate summade

tasumisest, vaid ka rahalise olukorra halvenemisega ning asjaoluga, et summad, mis nad oleksid saanud, kui komisjon oleks toetussumma õigesti arvutanud, oleksid neil võimaldanud saada vähemalt tulu sellest, kui nad oleksid kõnealused summad pangakontodele paigutanud.

- 66 Hagejad väidavad, et väär ja õigusvastase arvutusmeetodi kohaldamise tõttu oli neile antud toetus väiksem, kui oleks pidanud olema. Komisjoni tehtud viga ja selle parandamisest keeldumine põhjustasid hagejatele kindla kahju. Kuna nende kahju põhjuseks on komisjoni õigusvastane käitumine, on põhjuslik seos nende meelest tuvastatud.
- 67 Komisjon meenutab, et vastavalt väljakujunenud kohtupraktikale peab kahju, mille hüvitamist nõutakse, olema tegelik ja kindel. Kui Hiina toorme hinna arvessevõtmine olekski võinud esialgu viia põhiliste tootvate ja eksportivate riikide toorme arvatava hinna tuntava vähendamiseni, ei oleks komisjoni diskretsiooniõigust silmas pidades sellise vähendamisega tingimata kaasnenud tootmistoetuse suurendamine.
- 68 Mitte mingil juhul ei saaks see toetuse suurendamine tema meelest kindlalt olla võrdne vahega, mis rajaneb põhiliste tootvate ja eksportivate riikide toorme hinna arvutamisel, võttes arvesse või jättes arvesse võtmata Hiina tomatite hinda.
- 69 Seega leiab komisjon, et hagejate väidetud kahjusumma on oletuslik ning Esimese Astme Kohus ei peaks seda arvesse võtma. Sama järeldus kehtib nende väidetava varalise kahju suhtes.

Esimese Astme Kohtu hinnang

- 70 Tuleb meenutada, et vastavalt kohtupraktikale (Euroopa Kohtu 27. jaanuari 1982. aasta otsused kohtuasjas 51/81: *De Franceschi v. nõukogu ja komisjon*, EKL 1982, lk 117, punkt 9, ja liidetud kohtuasjades 256/80, 257/80, 265/80, 267/80 ja 5/81: *Birra Wührer jt v. nõukogu ja komisjon*, EKL 1982, lk 85, punkt 9; Esimese Astme Kohtu 18. mai 1995. aasta otsus kohtuasjas T-478/93: *Wafer Zoo v. komisjon*, EKL 1995, lk II-1479, punkt 49) peab kahju, mille hüvitamist nõutakse, olema tegelik ja kindel.
- 71 Hageja kohustus on sellise kahju olemasolu ja ulatuse tuvastamiseks ühenduse kohtule tõendeid esitada (Euroopa Kohtu 21. mai 1976. aasta otsus kohtuasjas 26/74: *Roquette Frères v. komisjon*, EKL 1976, lk 677, punktid 22–24; Esimese Astme Kohtu 9. jaanuari 1996. aasta otsus kohtuasjas T-575/93: *Koelman v. komisjon*, EKL 1996, lk II-1, punkt 97, ja 28. aprilli 1998. aasta otsus kohtuasjas T-184/95: *Dorsch Consult v. nõukogu ja komisjon*, EKL 1998, lk II-667, punkt 60).
- 72 Hagejad hindavad oma kahjuna määruses nr 1519/2000 kinnitatud toetussumma ja selle summa täpset vahet, mis oleks kehtestatud, kui komisjon oleks Hiinas makstavaid hindu arvesse võtnud.
- 73 Esmalt tuleb rõhutada, et Hiinas makstavad hinnad, millele hagejad tuginevad, on need, mille nad said Pekingis asuvate Hispaania diplomaatiliste üksuste vahendusel. Tegemist on Xinjiaangi maakonnas tootjatele tomatite eest makstava keskmise hinnaga, mis hagejate väidete kohaselt esindab 88% Hiina töödeldud tomatite

toodangust. Komisjon vaidleb nendele arvudele vastu, kuivõrd need esindavad madalat keskmist hinda. Komisjonil ei olnud pealegi võimalik hinnata, kas need arvud olid alusmääruse sätetele vastavad. Keerulise majandusliku olukorra hindamisel kehtib komisjoni pädevus ka alusandmete tuvastamise suhtes (vt selle kohta Euroopa Kohtu 29. oktoobri 1980. aasta otsus kohtuasjas 138/79: Roquette v. nõukogu, EKL 1980, lk 3333, punkt 25).

- 74 Kuna alusmäärus annab komisjonile toetussumma kinnitamisel teatava kaalutlusruumi, on võimatu kindlalt määratleda Hiina tomatitootjatele makstava hinna arvessevõtmise mõju toetussummale. Artikli 4 lõige 1 ei näe ette, et tootmistoetus peaks olema võrdne tootjale ühenduses makstava miinimumhinna ning põhilistes tootvates kolmandates riikides makstava toorme hinna vahega. See säte piirdub ülempiiri kehtestamisega.
- 75 Selles suhtes tuleb märkida, et asjaolu, et komisjon võis minevikus olla kinnitanud toetussumma tasemele, mis peegeldas täpselt tootjale ühenduses makstava miinimumhinna ning põhilistes tootvates ja eksportivates kolmandates riikides makstava toorme hinna vahet, ei kohusta teda mingil viisil toetust sellel tasemel säilitama. See oleks isegi vastuolus alusmääruse sõnastuse ja eesmärgiga, kui komisjon ei võtaks arvesse rahvusvaheliste turgude olukorda ja võib-olla raskendaks sellega ühenduse toodete realiseerimist.
- 76 Hagejad ei saa seega tugineda õigusele toetuse ülemmäärale, mis oleks võrdne tootjale ühenduses makstava miinimumhinna ning põhilistes tootvates ja eksportivates kolmandates riikides makstava toorme hinna, milles on arvestatud Hiinas makstavaid hindu, vahega.

- 77 Seetõttu ei saa hagejate poolt välja arvatatud ja hagiavalduse lisas A.27 olevas tabelis täpsustatud kahju pidada kindlaks.
- 78 Kuna kõik ühenduse lepinguvälise vastutuse tekkimiseks esinema pidavad tingimused ei ole täidetud, tuleb hagi jätta rahuldamata.

Kohtukulud

- 79 Kodukorra artikli 87 lõike 3 alusel võib Esimese Astme Kohus otsustada kulude jaotuse, kui tegemist on eriliste põhjustega. Kuigi kohtuotsus on tehtud hagejate kahjuks, tuleb kulude jaotamisel siiski arvestada kostja käitumist, mis ei vastanud ühenduse õigusnormidele.
- 80 Esimese Astme Kohus hindab seega õiglaselt antud asjaolusid ning otsustab, et viis kuuendikku hagejate kuludest jäetakse nende endi kanda ning üks kuuendik hagejate kuludest lisaks komisjoni enda kuludele jäetakse komisjoni kanda.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ESIMESE ASTME KOHUS (kolmas koda)

otsustab:

1. **Jätta hagi rahuldamata.**
2. **Jätta viis kuuendikku hagejate kuludest nende endi kanda ning üks kuuendik hagejate kuludest lisaks komisjoni enda kuludele komisjoni kanda.**

Azizi

Dehousse

Cremona

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 17. märtsil 2005 Luxembourgis.

Kohtusekretär

Koja esimees

H. Jung

J. Azizi